

the hall) Our two heroes, not being the brightest bulbs in the house, take the ogre literally, which is of course how they end up saving the day.

ចង្កៀវ a wide, flat basket used to winnow rice after harvesting

ពួរ a type of thick rope

រួចជីវិត to escape with one's life; to have one's life saved

Multimedia Lesson Five: An Episode from the Life of the Buddha

In this video, on your Multimedia CD-ROM, disk # 1, you'll hear a Cambodian monk telling an episode from the story of Siddhartha's life: where he goes outside the palace for the first time, and sees the four types of people, which causes him to start pondering the nature of suffering and the plight of humans trapped in the endless cycle of birth, death and rebirth. You can follow along with his narration in the transcript on the next page. As usual, approach these two texts a variety of ways: sometimes only watch the video, sometimes read along, consult the vocabulary list on the next page, try to write down the words you know, etc. You should work for a good two hours with this video, and be able to tell the story yourself in class—though not necessarily as smoothly (or with as many fancy words) as the monk does.

នេះគឺជាផ្នែកមួយ នៃរឿងរ៉ាវរបស់ព្រះពុទ្ធ ។ ព្រះពុទ្ធកាលមិន
ទាន់បានត្រាស់ដឹង មានឈ្មោះថាព្រះសិទ្ធត្ថ ។ នៅសម័យថ្ងៃ
មួយ ពេលលោកកំពុងសោយរាជ្យនោះ មានបំណងចង់មើល
ឧទ្យាន គឺមានដើមឈើនិងផ្កាជាច្រើន លោកក៏ប្រើឆន្ទរាមាត្យ
រោយទៅទីមរទេ ហើយទៅមើលឧទ្យាន ។ ទៅមើលលើកទីមួយ
បានឃើញរូបមនុស្សចាស់ លោកមិនបានពេញចិត្តទេ ហើយ
បានសួរទៅឆន្ទរាមាត្យ ។ បានប្រាប់ថា ហ្នឹងជាមនុស្សចាស់ ព្រះ
សិទ្ធត្ថក៏ត្រឡប់មកវិញ ។

ទៅលើកទីពីរ ទៅឃើញមនុស្សមានជំងឺ ។ ហើយក៏សួរទៀត
ឆន្ទរាមាត្យបានប្រាប់ថា ហ្នឹងជាមនុស្សឈឺ ។ ព្រះអង្គរត់ពេញ
ចិត្ត ហើយក៏ត្រឡប់មកវាំងវិញ ។ ទៅលើកទីបី ឃើញមនុស្ស
ស្លាប់ ។ ក៏សួរទៅរាមាត្យទៀត រាមាត្យហ្នឹងប្រាប់ថាសាកសព
មនុស្សស្លាប់ ក៏មិនពេញចិត្ត ត្រឡប់មកវាំងវិញ ។

ទៅលើកទីបួន ថ្ងៃនេះវិសេស គឺឃើញទេវទុតហ្នឹងជាអ្នកបួស ។
សួរទៅឆន្ទរាមាត្យថា ហ្នឹងជារូបអី? ថាហ្នឹងជារូបអ្នកបួស
ហើយក៏បានពន្យល់ថារូបអ្នកបួសហ្នឹងគឺជាមនុស្សដែលរួចផុត
ចាកទុក្ខ ។ ក៏ព្រះអង្គពេញចិត្តនៅពេលនេះ ហើយក្រសាល
ឧទ្យានទាល់តែពេលព្រលប់ទើបបានចូលព្រះបរមរាជវាំងវិញ ។

Vocabulary

រឿងរ៉ាវ story
 នៅសម័យថ្ងៃមួយ one day
 សោយរាជ្យ to rule (literally “to eat the kingdom”
 ឧទ្យាន park
 ទីមរទេះ to yoke up a [horse] cart
 វាំង palace
 សាកសព corpse
 វិសេស exceptional, different
 ទេវទូត being who is a divine messenger; can be said of all four types of people that Siddhartha sees

វង្សកប្បស monk, ascetic
 រួចផុតចាកទុក្ខ escape from suffering
 ក្រសាល = ដើរលេង (royal)
 ពាលព្រលប់ dusk
 verb phrase 1 + ទើប + verb phrase 2 = when [and only when] verb phrase 1 is true, then verb phrase 2 can/does occur
 ព្រះបរមរាជវាំង complete, “fancy” term for palace

Chhana watches as Siddhartha leaves his sheltered life for good, casting off all possessions and vanity